

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

Geológiai tárgyú egyetemi szakdolgozat felhasználása a munkáltató által megrendelésre készített kutatási jelentésben

Ügyszám: SZJSZT – 20/14

A Pécsi Törvényszék által a 15.P.20.390/2012. számú ügyben feltett kérdések

A szakértő feladata, hogy a peres iratok tanulmányozásával, különös tekintettel a melléklet CD-n található kutatási jelentés és a szakdolgozat összehasonlítása alapján az alábbi kérdésekre nyilatkozzon:

1. Határozza meg, hogy a felperes szakdolgozata egészében, illetve egyes részei - mint például az abban szereplő közetleírások, mérési, kutatási eredmények, következtetések, a fényképfelvételek elkészítési módja – vonatkozásában mennyiben tekinthetők a felperes saját, egyéni, eredeti leírásának, megállapításainak.
2. Amennyiben megállapítható a felperesi diplomamunkájának egyéni, eredeti jellege, határozza meg, hogy az miben nyilvánul meg, a dolgozat mely részei minősülnek eredeti szellemi alkotó tevékenységek.
3. Határozza meg, hogy a felperes szakdolgozata - és annak a kutatási jelentésben felhasznált / meghivatkozott része - a felperes szellemi tevékenységének eredményeképpen jött-e létre, vagy a közetleírások, illetve vizsgálatok eredményeképpen bármely kellő szakértelemmel és ilyen irányú szakmai jártassággal rendelkező személynek azonos, illetve közel azonos következtetésre kellett volna jutnia.
4. A fenti mérések közül /He-piknometria, Hg-porozimetria, permeabilitás/ melyek esetében megy tönkre a minta? A fenti mérések közül melyek esetében marad akár részlegesen is alkalmas újabb mérésre a per tárgyat képező közetminta?
5. A minták megsemmisülése kizárja-e új - akár azonos, akár eltérő típusú teljes vagy részleges - mérések elvégzését. Ha igen melyik mérés megismételhetetlen? Ha nem, mely ismételtelhető? Ha a mérés folytán való minta elpusztulás nem teljes, úgy kizárja-e akár más típusú mérés elvégzését, ha nem zárja ki, akkor mely ismételtelhető meg, és milyen mérésre alkalmas a nem teljesen elpusztult minta?
6. Megállapítható-e valamennyi - vagy egyes - az alperes által a Cég 2. részére készített méréssel kapcsolatban, hogy a szakdolgozat leadását követően, illetve a kutatási jelentés leadását követően azok elvégzése újból megtörtént, illetve megállapítható-e, hogy a mérési eredmények újraértelmezése, újraértékelése megvalósult?
7. Amennyiben új mérés/ek, újraértelmezések történt/ek, nyilatkozzon arra nézve, hogy e mérések, illetve újraértelmezések milyen nagyságrendűek, hány db új mérés történt?

8. A kutatási jelentés és a diplomamunka összevetése alapján megállapítható-e az, hogy az alperes átemelte a diplomamunkából a saját maga által összeállított kutatási jelentés anyagába a diplomamunka tartalmát? Amennyiben igen, határozza meg, hogy mennyiben azonosak a diplomamunkában szereplő adatok, információk a kutatási jelentésben szereplőkkel, illetve mennyiben fedi a kutatási jelentés következtetése a diplomában szereplő következtetéseket.

9. Fentiek alapján egyértelműen nyilatkozzon arra nézve, hogy megállja-e a helyét az az alperesi védekezés, hogy a közetleírásokat csak egyféleképpen lehet elvégezni, a közeteket egyféleképpen lehet leírni?

10. Amennyiben többféle módon is le lehet írni a közeteket, akkor azok mely tekintetben térhetnek el egymástól, tartalmában mennyiben lehet eltérő egy közet többféleképpen való leírása?

11. Amennyiben a közetleírások, illetve a megismételt mérések eredménye és a mérésekből levont következtetések újraértékelése megtörtént, és ezek a szakdolgozatban írtaktól eltérnek, ennek oka a szakdolgozat hibás mérései, következtetései, vagy az eltérés abból adódik, hogy többféle módon, fogalomhasználattal is leírható egy közet, illetve a mérésekből többféle következtetést is le lehet vonni, azonos kérdésekre vonatkozóan?

TÉNYÁLLÁS

A Törvényszék 33. sz. kirendelő végzésében röviden összefoglalta a tényállást, amelyből az eljáró tanács az alábbiakat emeli ki:

Az alperesi társaság, Cég 1. (székhelye), főtevékenysége: "Egyéb természettudományi, műszaki kutatás, fejlesztés", mely tevékenység végzéséhez munkavállalókat alkalmaz, akiknek munkaköri kötelezettségük a kutatómunkában való közreműködés. Az alperes a tevékenységét az ügyfeleivel kötött vállalkozási szerződések alapján látja el.

A felperes az Egyetemen benyújtandó diplomamunkája elkészítéséhez kapcsolódó szakmai gyakorlatát az alperesnél töltötte. Az alperes a szakdolgozat elkészítésével kapcsolatban lehetővé tette a felperes számára, hogy a szükséges mérésekhez és az egyéb vizsgálatok elvégzéséhez berendezéseit térítésmentesen használhassa. A felperes szakdolgozatának külső konzulense az alperes ügyvezetője volt, és további segítséget nyújtottak neki az alperesnél alkalmazásban álló további személyek. A felek a nyári gyakorlattal kapcsolatban 2009. augusztus hónapjára munkaszerződést kötöttek. A munkaszerződés 11. pontja tartalmazta, hogy a munkavállaló tudomásul veszi, hogy a munkavégzése során tudomására jutott valamennyi tény, adat, információ a munkáltató tulajdonát képezi, azt harmadik személynek csak a munkáltató előzetes írásbeli hozzájárulásával adhatja át.

A felperes dolgozatának céljaként a közetek porozitásának és permeabilitásának fűrómagokon való vizsgálatát határozta meg. A diplomamunkához szükséges méréseket 2009 végén kezdte meg az alperesi ügyvezető és projektmérnök felügyelete mellett. Figyelemmel arra is, hogy az alperes a dolgozathoz felhasznált típusal azonos mintákat korábban nem dolgozott fel, a mérések adatai folyamatosan mentésre kerültek az alperesi informatikai rendszerben. A felperes 2010 áprilisban benyújtotta a diplomamunkáját.

Az egyetemi tanulmányainak befejezését követően a felperest az alperes 2010. július 1. napján kötött határozatlan idejű munkaszerződéssel projektmérnöki munkakörben foglalkoztatta. A munkaszerződés tartalmazta a korábbi határozott idejű munkaszerződés 11. pontját.

A Cég 2. 2011. november 15-én az alperessel a koncessziós területek földtani minősítéséhez kapcsolódó adatszolgáltatáshoz, laboratóriumi mérésekre és adatszolgáltatásra vonatkozó vállalkozási szerződést kötött. Az adatszolgáltatás célközete - a felperesi szakdolgozaton is vizsgált - „A. Formáció” volt. Az alperesi ügyvezető a kutatási jelentéshez kapcsolódó teljes munkafolyamatot ellenőrizte, így engedélye nélkül méréseket, munkálatokat az alperesnél nem végeztek.

A felperes előadása szerint az alperesi ügyvezető utasítása alapján a vízzel végzett permaméteres mérések megismétléseért ő volt a felelős, míg a gázzal végzett permaméter vizsgálatokat nem kellett megismételnie. A kőzetminták elnevezésére, tömegére, térfogatára vonatkozó alapvető információk részt K. K. állította össze. A He-piknometriás mérést Á. P. végezte, a Hg-porozimetriás méréseket azonban nem lehetett megismételni, mivel kőzetminták roncsolódtak, illetve megsemmisültek.

Az alperes a CÉG 2. részére készített kutatási jelentés "*1. Előzmények*" című bevezetőjében jelezte, hogy "*Egyes mérések eredményei és ezek előzetes értékelése rendelkezésre állt, mert cégünknel 2010-ben [Felperes] diplomamunkát írt. Megjegyzendő, hogy a diplomamunka alapjául szolgáló adatok, mérési eredmények a [Cég 1.] tulajdonát képezik és ezek felhasználása, értékesítése a [Cég 1.] kompetenciája. A diplomamunkát az értelmezés során, mint forrásmunkát a megfelelő hivatkozással felhasználtuk, de a mérések újraértelmezése, kiegészítő mérések elvégzése, az adatok ellenőrzése, adatbázisba történő bevittelt lehetővé tevő átstrukturálása megtörtént.*" (2. old). Az "A. Formáció"-ból származó magminták kőzetfizikai vizsgálati részének "2.2 Minta előkészítés" címében kifejtettek szerint az "*Összefoglaló nagyban támaszkodik [Felperes] munkájára (2010)*". A "Hivatkozott Irodalom" részben megjelölésre került felperes szakdolgozata is (9. old.).

Felperes a 2012. április 6-án kelt keresetlevelében kifejtette, hogy a munkaviszonya ideje alatt - a diploma munkáját alapul véve - egy kutatási jelentést készített, amely kutatási jelentés felhasználására alperes harmadik személynek ellenérték fejében engedélyt adott. A kutatási jelentés elkészítése munkaköri kötelezettsége volt. A felperes hivatkozott az Szjt. 30 § (3) bekezdésre, miszerint a szerzőt megfelelő díjazás illeti meg, ha a munkáltató a felhasználásra másnak engedélyt ad, vagy a művel kapcsolatos vagyoni jogokat másra átruházza. A felperes szerint a diplomamunka és az ez alapján elkészített kutatási jelentés az Szjt. 1. § szerinti szerzői művek, amely alapján szerzőként díjazásra tarthat igényt. A felperes 2012. szeptember 3-án kelt periratában részletesen összehasonlította a diplomamunkájának szövegét és a kutatási jelentést. Az egyezések bemutatása mellett megjegyezte, hogy "*néhány mondattal egészítettem ki a kutatásjelentést*". (2. old.), továbbá "*A minták leírásához tartozik a minták kialakításainak a jelentősége. Törekedni kellett a reprezentativitásra.*"

Az eljáró tanács szakvéleménye

Előzetes megállapítások

(a) A SzJSzt kizárólag szerzői jogi tárgyú kérdésekben adhat szakvéleményt.¹ A bíróság által feltett kérdések között vannak olyanok, amelynél a kérdés tárgya nem kapcsolódik a szerzői joghoz és nem szükséges a szerzői jogi kérdések megválaszolásához. Az eljáró tanács ezen kérdésekben nem nyilatkozik.

(b) A szakdolgozat és a kutatási jelentés szerzői jogi vizsgálatához (különösen az egyéni, eredeti jelleg, és a korábbi mű felhasználásának kérdése) az eljáró tanács megítélése szempontjából szükséges volt geológus szakértő, mint külső szakértő bevonása.

Az R. 6. §-ának (2) bekezdése és a Szerzői Jogi Szakértő Testület Ügyrendje alapján az eljáró tanács külső szakértőt kérhet fel. A Pécsi Törvényszék kirendelő végzésében feljogosította az SzJSzt-t, hogy geológus szakkonzulenzst vagy társszakértőt vegyen igénybe. Az eljáró tanács a geológiai szakkérdések tekintetében beszerezte Zsemle Ferenc környezetjogi szakokleveles geológus (ELTE, Földrajz- és Földtudományi Intézet, Általános és Alkalmazott Földtani Tanszék, gyakorlati oktató) szakvéleményét. A külső szakértő szavazati jog nélkül részt vett az eljáró tanács ülésén. Az Ügyrend 46. pontja szerint a külső szakértő közreműködése esetén az ezzel kapcsolatban felmerülő költség az alapdíjat növeli. A külső szakértő tiszteletdíja megegyezik az eljáró tanács előadó tagjának díjával.

(c) A felperes a szakdolgozat szerzője, amelyet az Egyetemen nyújtott be. A szerző a szakdolgozatát mint hallgató a felsőoktatási intézménynek átadta. A szerzői műhöz kapcsolódó vagyoni jogosultságok tekintetében az eljáró tanács indokoltnak tartja és ezért javasolja vizsgálni, hogy a szakdolgozat készítésekor hatályos felsőoktatási törvény², továbbá az Egyetem szellemi tulajdon-kezelési szabályzata milyen rendelkezést tartalmaz a műnek a felsőoktatási intézmény részére történő átadásával kapcsolatban: az átadás következtében a szakdolgozathoz kapcsolódó szerzői vagyoni jogokat az Egyetem megszerezte-e, vagy azok megmaradtak a szerzőnél.

(d) Az eljáró tanács álláspontja szerint a szerzői jogi ügy lényege az, hogy alperes alkalmazta a felperest a szakmai gyakorlat idején, majd a felperes - későbbi, az alperessel létesített munkaviszonyába tartozó munkaköri kötelezettségének teljesítése során - közreműködött egy megrendelésre készített kutatási jelentés elkészítésében, akként, hogy ennek során felhasználta - mint saját ismeretét - a szakdolgozatában foglaltakat és később a munkaviszony megszűnését követően - a munkabérén felül - díjigényt kíván érvényesíteni.

(e) A Szt. 30. § (1) bekezdés szerint *"eltérő megállapodás hiányában a mű átadásával a vagyoni jogokat a szerző jogutódjaként a munkáltató szerzi meg, ha a mű elkészítése a szerző munkaviszonyból folyó köteleessége."* A vagyoni jogok tehát azokra a művekre, amelyek a munkaviszonyból folyó kötelezettségek teljesítésekképpen jöttek létre, a törvény erejénél fogva a munkáltatóra szállnak át („cessio legis”). A (3) bekezdés – szintén diszpozitív szabály - kimondja, hogy *"a szerzőt megfelelő díjazás illeti meg, ha a munkáltató a felhasználásra másnak engedélyt ad vagy a művel kapcsolatos vagyoni jogokat másra átruházza."* Ebből következik, hogy a munkáltató által megszerzett vagyoni jog ellenértéke (szerzői díj)

¹ A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) - a Szakértő Testület feladatai cím alatt - kimondja, hogy a Szakértő Testület a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 101. § (1) és (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad bírósági vagy hatósági megkeresés, vagy megbízás alapján. E rendelet alkalmazásában szerzői jogi jogvitás ügy az Szt.-ben szabályozott szerzői, szomszédos és adatbázis-előállítói jogok érvényesítésével összefüggő bármely jogvita. Az Szt. 101. § (3) bek. szerint a szerzői jogi szakértő testület felkérésre peren kívül is adhat szakvéleményt a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben.

² 2005. évi CXXXIX. törvény a felsőoktatásról, 48. § (2) bek.

mindaddig benne foglaltatik a munkabérben, amíg a felhasználást maga a munkáltató valósítja meg. Erre tekintettel vizsgálandó, hogy amikor alperes - a tevékenységi körében eljárva - a CÉG 2.-vel megállapodást kötött kutatási jelentés elkészítésére és a kutatási eredményeket tartalmazó műpéldányt átadta, ez magában foglalta-e azt, hogy a munkáltató - a Szjt. 30. § (3) bekezdése értelmében - a mű felhasználására másnak engedélyt adott-e vagy e jogot másra ruházta át.

Az eljáró tanács az alábbiak szerint válaszolja meg a Törvényszék által feltett kérdéseket:

1. Határozza meg, hogy a felperes szakdolgozata egészében, illetve egyes részei - mint például az abban szereplő közetleírások, mérési, kutatási eredmények, következtetések, a fényképfelvételek elkészítési módja - vonatkozásában mennyiben tekinthetők a felperes saját, egyéni, eredeti leírásának, megállapításainak.

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: az Szjt.) 1. § (1) bek. alapján ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat. A Szjt. 1. § (2) bek. szerint: *"Szerzői jogi védelem alá tartozik - függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e - az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen: a) az irodalmi (pl. szépirodalmi, szakirodalmi, tudományos, publicisztikai) mű".*

Az 1. § (3) bekezdése további lényeges tartalmi elemeket nyújt a szerzői jogi védelem alatt álló alkotások – művek – fogalmához: „A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.”

Az 1.§ (6) bek. az ú.n., „ötlet-kifejezés dichotómia elvet” fogalmazza meg, mikor leszögezi, hogy *„valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek.”*

Az Szjt. 1. §-ához fűzött miniszteri indokolás külön kiemeli: *„A törvény a magyar és a nemzetközi szerzői jogi felfogásban egyaránt általánosan elfogadott elvet tükröz annak egyértelművé tételével, hogy a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelemnek a mű egyéni, eredeti jellegén kívül más feltétele nincs, nem is lehet.”* A miniszteri indokolás ezzel rámutat a törvény szövegében is tükröződő arra az elvre, hogy a szerzői jogi védelemnek az olyan tevékenység a tárgya, amely a szerző szellemi alkotását testesíti meg. Olyan szellemi alkotást, amely **egyéni** abban az értelemben, hogy az adott körülmények között *lehetőség van többféle kifejezési módra*, s ezek közül a szerző egyéni módon valósítja meg azok egyikét vagy másikat, és amely **eredeti** abban az értelemben, hogy az nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgai másolata.³

Szerzői műről (alkotásról) két pozitív feltétel bekövetkezése esetén lehet beszélni. Az első feltétel abban áll, hogy az alkotásnak, mint eredménynek az irodalom, a tudomány, vagy a művészet területére kell esnie. Az Szjt. 1. § (2) bekezdésében foglalt példalózó felsorolás a) pontja kifejezetten említi a szakirodalmi műveket a szerzői jogi védelem tárgyaként. A szerzői jogi védelem fennállásának másik pozitív feltétele, hogy az alkotás mint a szellemi

³ SZJSZT-33/2005.

tevékenység eredménye, egyéni-eredeti jelleggel bírjon. Ez egyben az egyetlen „minőségi” követelmény is. Ez másfelől azt jelenti, hogy a védelemnek a mű egyéni, eredeti jellegén kívül más feltétele nincs, nem is lehet. Az egyéni eredeti jellegnek ki kell fejeződnie a művön. Ezt úgy juttatják érvényre az Szjt. megalkotását befolyásoló újabb nemzetközi egyezmények (a TRIPS és a WCT), hogy hangsúlyozzák, hogy a szerzői jogi védelem a kifejezésre („expression”), és nem a kifejezéssel közölt tartalomra irányul, vagyis az egyéni eredeti jelleggel az adott tartalom gondolati kifejezésének kell bírnia. A kifejezés védelme igazodik a tartalom, és a mű-fajta sajátosságaihoz. Például a funkció és az ebből eredő kötıtségek nagymértékben szűkítik az egyéni-eredeti jelleg kifejezhetőségének terét. Összességében azt lehet mondani, hogy az egyéni-eredeti jelleg megállapíthatóságának minimálisan az a feltétele, hogy a mű ne legyen más mű szolgai másolása.

A Törvényszék által feltett első kérdés az, hogy a felperes által készített szakdolgozat egyéni, eredeti alkotás-e, azaz szerzői jogi védelem alatt áll-e.

Meg lehet állapítani, hogy a szakdolgozat az Szjt. 1. § (2) bekezdése a) pontjában meghatározott szakirodalmi mű, ha megfelel az Szjt. 1. § (3) bekezdése szerinti, az előzőek szerint értelmezendő egyéni-eredeti jelleg követelményének.

Az eljáró tanács abból az általános követelményből indul ki, hogy az alkotásnak a gondolatot másoktól elhatárolható, egyéni módon kifejeződő mű minősül. Az alkotás egyéni jellege abban áll, hogy valamilyen formában visszatükrözi a szerző tulajdonságait, szubjektivitását, képességeit, intellektualitását, kreativitását, magán hordja a szerző személyiségjegyeit. Mint a fentiekben hangsúlyoztuk, az eredeti jelleg megállapításához elengedhetetlen, hogy az adott körülmények között lehetőség legyen többféle kifejezési módra, ezek közül a szerző egyéni módon választhassa és válassza ki a kifejezési módok egyikét. Az eredetiség az alkotás önállóságát, különlegességét, más művektől való különbözőségét, elhatárolhatóságát, azaz az általa okozott benyomás megismételhetetlenségét fejezi ki. Az eljáró tanács hangsúlyozza, hogy az „egyéni, eredeti jelleg” megítélése műfajonként is eltérő lehet. A mérési eredményeken alapuló szakdolgozat általában azért készül, hogy a vizsgált tudományos kérdést az alkalmazandó módszertani követelmények alapján bemutassa.

A perbeli szakdolgozat - mint egész - szakirodalmi műnek minősül, függetlenül attól, hogy abban szereplő egyes részek (mérési és kutatási eredmények) esetleg nem minősülnek egyéni, eredeti műnek.

Ezzel szemben a szakdolgozat egyes részei - önmagukban - mint például az abban szereplő közletleírások, mérési, kutatási eredmények, következtetések - nem tekinthetők a felperes egyéni, eredeti alkotásának, azok nem részesülnek szerzői jogi védelemben.

A fényképfelvételek triviális, a kreativitás minimumával is alig rendelkező, a funkció által szinte teljes egészében meghatározott produktumok. A perbeli fényképfelvételek célja a minták bemutatása, „dokumentálása”. Ezen célból következően korlátozott volt a felvételt készítő személy egyéni látásmódjának kifejezése: a cél behatárolta mind a témaválasztást, mind a kifejezési formát.

A tudományos (szakirodalmi) művek (e műcsoportba tartozhat a szakdolgozat) szerzői jogi védelmének lényeges vonása, hogy a kifejtett gondolatok, tételek, tanok, megállapítások, mérési adatok (a mérési adatokat tartalmazó táblázatok), megoldások a közkincsbe tartoznak, tehát közvetlenül a tartalomra a szerzői jogi védelem nem terjed ki, de a gondolatok

megformálása, a kifejtés gondolatmenete, ekképpen a tartalom adott kifejezése és így közvetetten a kifejtett, formába öntött tartalom alkalmas lehet a védelem kritériumainak való megfelelésre.⁴

2. Amennyiben megállapítható a felperesi diplomamunkájának egyéni, eredeti jellege, határozza meg, hogy az miben nyilvánul meg, a dolgozat mely részei minősülnek eredeti szellemi alkotó tevékenységek.

A geológiai mérésen alapuló szakdolgozat esetében az egyéni-eredeti jelleg kibontakoztatását több tényező is behatárolja. Ezek különösen a következők lehetnek:

- a műfajhoz tartozó kötelező mérés,
- a mérés eredményének tényszerű rögzítése, azaz a ténymegállapítás,
- a források ismertetésének kötelező, kötött jellege,
- összefoglalt következtetések követelménye,
- átfogóan nézve pedig a stílus, ezen belül pl. az illető tudományág által kötelezően alkalmazott kifejezésmód, jelölések kötöttségei.

Az azonban mindemellett kétségtelen, hogy a gondolatok korlátozott kifejtethetősége mellett is marad tér a szellemi tevékenységből eredő személyes eredetiség kifejezésére. Ott húzódik – a csak esetenként megállapítható – határ a szerzői mű és a szellemi tevékenységet tükröző, de a szükséges eredetiséggel nem bíró teljesítmény között, ahol a kérdéses szakterület szabályai által megkövetelt, kötött ábrázolásmód, és szakkifejezések használata a belső és a külső formát, vagy a szükségszerűség, az általában elfogadott, bevett elemek, illetve a cél a tartalmat és ennek nyomán annak formába öntését úgy beszűkítik, hogy nem marad lehetőség az egyéni-eredeti jelleg kibontakoztatására.

A szakdolgozat - *mint egész* - szakirodalmi műnek történő minősítése során - a SZJSZT gyakorlata alapján - összességében azt lehet mondani, hogy az egyéni, eredeti jelleg megállapíthatóságának minimálisan az a feltétele, hogy a mű ne legyen más mű szolgai másolása.

Mint a 3. kérdésre adott válaszban bemutatjuk, a szakdolgozat szerzőjét nagyban korlátozták a műfaji kötöttségek. Az nem merült fel, hogy a szakdolgozat szolgai másolás lenne. Erre, és a részben megtalálható, helyes felismeréseken alapuló ismeretközlésre tekintettel az eljáró tanács a szakdolgozatot *csekély egyéni-eredeti jelleget* mutató szerzői műnek minősíti.

3. Határozza meg, hogy a felperes szakdolgozata - és annak a kutatási jelentésben felhasznált / meghivatkozott része - a felperes szellemi tevékenységének eredményeképpen jött-e létre, vagy a közetleírások, illetve vizsgálatok eredményeképpen bármely kellő szakértelemmel és ilyen irányú szakmai jártassággal rendelkező személynek azonos, illetve közel azonos következtetésre kellett volna jutnia.

A szerzői jog tárgya nem a tartalom védelme, hanem a mű formájának, a kifejezés módjának védelme. Példa: a relativitás elméletének kidolgozása önmagában hatalmas szellemi tevékenység, ennek ellenére azonban annak viszonylag rövid képlete nem áll szerzői jogi

⁴ SZJSZT-27/2001.

védelem alatt. A szerzői jog ugyanis nem a felismerést védi, hanem a tudományos eredmény leírásának módját és formáját.

Mint ahogy arra az eljáró tanács fent már rámutatott, a szakdolgozat *egésze* egyéni, eredeti jelleggel bír, tehát az a felperes szellemi tevékenysége.

A külső szakértő megállapította, hogy a szakdolgozat – és annak a kutatási jelentésben felhasznált része – a felperes szellemi tevékenységének eredménye. Ugyanakkor az önállóság kérdése fontos. Mivel egy ilyen jellegű tudományos mű elkészítése konzulensi és témavezetői segítséget igényel. Tehát egy diplomamunkáját készítő diáknak bele kell tanulnia a mintaelőkészítéstől kezdve a mérésen át az eredmények értelmezésébe, amely egy folyamat, és nem megy az egyik pillanatról a másikra: témavezetői és konzulensi iránymutatás szükséges hozzá. A felperes által készített kőzetleírások a geológusi munka általános, gyakran alkalmazott módszerét képezik, míg az elvégzett porozitás és permabilitás vizsgálatok speciális szaktudást és műszerparkot igényelnek. Azonban bármely kellő szakértelemmel rendelkező személy a vizsgálati eredményeket hasonlóan értelmezte volna, mint a szakdolgozatban, illetve a kutatási jelentésben.

Vannak olyan elemei a szakdolgozatnak, amelyek szükségszerűen következnek annak tárgyából. A szakdolgozat a mérési eredményekkel kapcsolatban számos mintát, grafikont tartalmaz. Ezeket a grafikonokat a mérésre használt műszer készítette (hasonlóan pl: EKG vizsgálatnál).

Tehát ezek a *szakdolgozat részei (mérési módszerek és a mérési eredmények leírása) külön-külön* nem bírnak egyéni, eredeti jelleggel, azaz önállóan, a szakdolgozat egészéből kiragadva nem állnak szerzői jogi védelem alatt.

- 4. A fenti mérések közül /He-piknometria, Hg-porozimetria, permeabilitás/ melyek esetében megy tönkre a minta? A fenti mérések közül melyek esetében marad akár részlegesen is alkalmas újabb mérésre a per tárgyát képező kőzetminta?**

A kérdés tárgya nem kapcsolódik a szerzői joghoz, és nem szükséges a szerzői jogi kérdések megválaszolásához.

- 5. A minták megsemmisülése kizárja-e új - akár azonos, akár eltérő típusú teljes vagy részleges - mérések elvégzését. Ha igen melyik mérés megismételhetetlen? Ha nem, mely ismételhető? Ha a mérés folytán való minta elpusztulás nem teljes, úgy kizárja-e akár más típusú mérés elvégzését, ha nem zárja ki, akkor mely ismételhető meg, és milyen mérésre alkalmas a nem teljesen elpusztult minta?**

A kérdés tárgya nem kapcsolódik a szerzői joghoz, és nem szükséges a szerzői jogi kérdések megválaszolásához.

- 6. Megállapítható-e valamennyi - vagy egyes - az alperes által a CÉG 2. részére készített méréssel kapcsolatban, hogy a szakdolgozat leadását követően, illetve a kutatási jelentés leadását követően azok elvégzése újból megtörtént, illetve megállapítható-e, hogy a mérési eredmények újraértelmezése, újraértékelése megvalósult?**

A kérdés tárgya nem kapcsolódik a szerzői joghoz, és nem szükséges a szerzői jogi kérdések megválaszolásához.

- 7. Amennyiben új mérés/ek, újraértelmezések történt/ek, nyilatkozzon arra nézve, hogy e mérések, illetve újraértelmezések milyen nagyságrendűek, hány db új mérés történt?**

A kérdés tárgya nem kapcsolódik a szerzői joghoz, és nem szükséges a szerzői jogi kérdések megválaszolásához.

- 8. A kutatási jelentés és a diplomamunka összevetése alapján megállapítható-e az, hogy az alperes átemelte a diplomamunkából a saját maga által összeállított kutatási jelentés anyagába a diplomamunka tartalmát? Amennyiben igen, határozza meg, hogy mennyiben azonosak a diplomamunkában szereplő adatok, információk a kutatási jelentésben szereplőkkel, illetve mennyiben fedí a kutatási jelentés következtetése a diplomában szereplő következtetéseket.**

A felperes 2012. szeptember 3-án kelt periratában részletesen összehasonlította a diplomamunkájának szövegét és a kutatási jelentést, bemutatva az egyezéseket.

Az eljáró tanács rámutat arra, hogy a Szt. 1.§ (6) bekezdése szerint valamely ötlet, elv, elgondolás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek. Ennek a szabálynak éppen az az alapja, hogy a mű témája, a gondolati tartalom egyik szerző által sem sajátítható ki, minden alkotónak joga van az adott témában művet alkotni. Ugyanezen okból nem lehet a szerzői minőség elismerését igényelni (azaz jogosulatlan átvételt megállapítani) hasonló témájú műben pusztán azon az alapon, hogy az ugyanazon gondolati rendszeren, ill. ugyanazon ismeretek közlésén alapul.⁵

A kutatási jelentés maga tartalmazza, hogy azt alperes – mint ahogy ez a szakirodalmi művek írásakor általában bevett gyakorlat – más művek felhasználásával is készítette. Alperes kifejezetten megjelölte forrásként a felperesi szakdolgozatot. Más szerző művének felhasználása többféle módon történhet, melyeknek a szerzői jogi minősítése is eltérő. Először is említhető az az eset, amikor egy szakirodalmi mű megírásához egy másik azonos témában íródott mű ad ötletet, „ihletet”. Mivel valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek. [Szt. 1. § (6)], „a korszakalkotó tudományos elgondolást tartalmazó és bizonyító közlemény szerzői jogi védelme nem terjed ki a benne között tudományos tétel monopolizálhatóságára.”⁶

Bevett gyakorlatnak tekinthető, hogy szakirodalmi művek írása más hasonló, azonos témában írt művek felhasználásán alapszik, amelyre a Szt. a szerző engedélye nélkül lehetőséget ad az ún. szabad felhasználás körében, az idézés szabályai szerint. A Szt. 34. § (1) bek. alapján a mű részletét - az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven - a forrás, valamint az ott megjelölt szerző megnevezésével bárki idézheti. Az idézés szabályainak jelentőségét az adja, hogy a vagyoni jogok átruházása nem szünteti meg a név feltüntetéséhez való jogot. Az idézésnek egy másik típusa, amikor nem szó szerinti idézés történik, hanem egy adott szövegnek az átírata, amely esetben természetesen szintén fennáll a forrásmegjelölés kötelezettsége.

5 SZJSZT-34/2007.

6 Vö.: Gyertyánfy Péter (szerk.): A szerzői jogi törvény magyarázata. CompLex Kiadó, Budapest, 2006., 30. és 32. o.

9. Fentiek alapján egyértelműen nyilatkozzon arra nézve, hogy megállja-e a helyét az az alperesi védekezés, hogy a kőzetleírásokat csak egyféleképpen lehet elvégezni, a kőzeteket egyféleképpen lehet leírni?

A szakdolgozatban és a kutatási jelentésben található kőzet/mintaleírások – nemcsak tartalmukat tekintve, hanem – szinte szó szerinti egyezést mutatnak. A földtudományokban alkalmazott kőzetleírás módszertana általános sémát követ. Azonban a metodikája nem olyan szigorú, amely alapján egy kőzetmintáról készült leírás szó szerint meg kell, hogy egyezzen ugyanazon mintáról készült másik kőzetleírással. Tehát a módszertani sémán belül, a jellemző kőzettani jegyek leírása többféleképpen elkészíthető.

10. Amennyiben többféle módon is le lehet írni a kőzeteket, akkor azok mely tekintetben térhetnek el egymástól, tartalmában mennyiben lehet eltérő egy kőzet többféleképpen való leírása?

A szerzői jog nem a szakdolgozat tartalmát, hanem annak kifejezésmódját védi.

Hasonló szakmai tudással rendelkező személyek közel azonos részletességű kőzetleírásuk tartalmuk tekintetében egyező. Eltérés a kőzetleírások formai jellegében, idegen szavak használatában, az egyes kőzettani jellegek esetlegesen különböző kifejezésekkel történő leírásából adódhat. Tehát szerzői jogi szempontból a funkcionális célú szakdolgozatban illetve kutatási jelentésben a kőzetleírás önmagában egyéni, eredeti jelleggel nem bír, azaz önállóan nem minősül szerzői műnek.

11. Amennyiben a kőzetleírások, illetve a megismételt mérések eredménye és a mérésekből levont következtetések újraértékelése megtörtént, és ezek a szakdolgozatban írtaktól eltérnek, ennek oka a szakdolgozat hibás mérései, következtetései, vagy az eltérés abból adódik, hogy többféle módon, fogalomhasználattal is leírható egy kőzet, illetve a mérésekből többféle következtetést is le lehet vonni, azonos kérdésekre vonatkozóan?

A külső szakértő álláspontja szerint a szakdolgozat és a kutatási jelentés összevetése után valószínűsíthető, hogy megismételt mérések nem készültek a fűrőmagokról, illetve a mérési eredmények újraértelmezése sem történt meg. Ezt a megállapítást támasztják alá a kutatási jelentésben található számszerű eredmények két tizedesjegynyi egyezősége a szakdolgozatban találhatókéval. Ugyanis a mérések reprodukivitása nem 100%-os, minden mérés legalább néhány tized százalék hibával jár még ugyanazon a mintán is. Tehát ugyanazon mintán elvégzett két mérésből kapott számszerű eredmény két tizedesjegy pontossággal nem egyezhet meg, a mérés hibájától fakadóan eltérő értéket kell, hogy mutasson.

Budapest, 2014. augusztus 27.

Dr. Sarkady Ildikó
a tanács elnöke

Dr. Bacher Gusztáv
a tanács előadó tagja

Dr. Márton Mátyás
a tanács szavazó tagja